

Examenul național de bacalaureat 2026
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

Varianta 3

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő költeményt, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Petőfi Sándor: Szeretlek én, szeretlek téged...

*Szeretlek én, szeretlek téged,
Kedves kis angyalom,
Csak az fáj, hogy szerelmemet be
Nem bizonyíthatom.*

*Ha királynak születtem volna:
Letenném koronám
Egy kis virágkoszorúért, mit
Kezecske fűzne rám.*

*Igy egyszerűen a szavamra,
Ha tetszik, nem hiszed,
És én mikép oszlassam el, ha
Vannak, kétségidet?*

*Volnék szivárvány: kérnélek, hogy
Szineimet elfogadd,
És festess bennök szalagot, mely
Övezzé derekad.*

*Születtem volna gazdag úrnak:
Bizonyágtételért
Egy-egy gyémántkövet dobnék el
Minden kis szavadért.*

*Ha volnék a világlátó nap:
Ott hagynám az eget,
S a nagyvilág helyett nem néznék
Mást, mint szemeidet!*

(1848)

1. Mutassa be a cím és szöveg viszonyát! 2 pont
2. Határozza meg a vershelyzet és versbeszéd jellemzőit! 2 pont
3. Határozza meg a dal műfaji sajátosságait! Indokolja kijelentését a versből vett példákkal! 4 pont
4. Értelmezze a „Kedves kis angyalom” költői képet! 4 pont
5. Írjon ki a versből két költői képet, nevezze meg, és értelmezze őket! 6 pont
6. A versben a szeretett személy idealizált, a szerelem pedig abszolút értékként jelenik meg. Hogyan határozza ez meg a költemény témáját? 4 pont
7. Milyen a vers hangulata? Indokolja válaszát a versből vett példákkal! 4 pont
Pontot ér a helyes fogalom- és nyelvhasználat és a helyesírás 4 pont
A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Ami a „nyugodt, szerény élet” örömeit illeti, éppenséggel Einstein se fogadta meg a saját tanácsát. Bár ő nyilván úgy érezte, nem a sikert hajszolja, hanem tudományos kíváncsisága hajtja, a siker meg csak úgy jött magától.

De hogy pontosan mi a siker, azt ugyanolyan nehéz meghatározni, mint azt, hogy mi a boldogság. Egyáltalán hogyan mérhető a siker? Mi a mértékegysége? Pénz? Elismerés? Művészetben a rajongók és lelkenedző kritikusok tábor, műszaki sikernél a termék felhasználóinak száma?

Hétköznapi értelemben a siker: a kitűzött cél elérése. Ha a kitűzött cél a pénz, akkor a sok pénz lesz a siker, ha a kitűzött cél az elismerés, akkor a siker a Nobel-díj, az Oscar-díj, az olimpiai aranyérem lesz. Ha a kitűzött cél a csillogás, akkor arra a sztároknak, ha a világtól elvonult, elmélkedő élet a cél, akkor arra a szerzeteseknek lesz nagyobb esélyük. Azonban, ha a kitűzött cél a meghitt párkapcsolat, a kiegyensúlyozott családi élet, az élvezetes munka – no, akkor meg leszünk löve, mert nehéz lesz általánosan elfogadott mércét találnunk.

Barabási Albert László a sikert kollektív jelenségnek tekinti; azaz: siker az, amit mások annak tartanak. Ez valójában a közönségsiker, ami tudományos kutatás céljára azért is alkalmas, mert mérceként jól működik a közösségi háló, tudománynál az idézettség: az a sikeresebb, akire többen kattintanak, akit az emberek érdeklődése, a tudományos közösség, a művészeti élet, a gazdasági, kereskedelmi vagy a politikai érdek „hasznosnak talál a hálózat számára”, és akit a teljesítménye, a személyisége alkalmassá tesz a sikerre. Ez a siker a mai technológiák segítségével nem csupán mérhető, de az embereket összekötő hálózaton keresztül a terjedése is követhető.

Ha ismertségben, megbecsülésben és anyagi haszonban mérjük a sikert, az főként a kapcsolati hálótól (beágyazottságtól, pártfogóktól, médiától), és nem utolsósorban a szerencsétől függ. De ez esetben mit kezdünk Rátz tanár úrral?

Amikor Wigner Jenő átvette a fizikai, majd később Harsányi János a közgazdasági Nobel-díjat, köszönőbeszédükben egy bizonyos Rácz tanár urat emlegettek. A zseniális Neumann János, aki a Nobel-díj-bizottság szégyenére nem kapta meg az elismerést, szintén szeretettel beszélt a fadori Budapesti Evangélikus Főgimnázium legendás matematika-fizika szakos tanáráról. A három kiváló tudós sikere minden mércének megfelel, de Rátz László tanár úr akkor nem volt sikeres? Hiszen nem tett szert nemzetközi hírnévre, és a bankszámláját se gyarapította különösebben a tevékenysége. De hát mi lehetne egy tanár számára nagyobb siker, mint az, hogy nagyszerű tanítványok tucatjait neveli ki, akik minden mérőeszköznél pontosabban tudják, hogy a sikerükben milyen szerepet játszott imádott tanáruk. Egyébként apám, aki szintén a Fásoriba járt, ugyanilyen rajongással beszélt Rátz tanár úrról.

Kamaszkoromban, mint sokan, én is a sikerről álmodtam. Évtizedekbe tellett, míg rájöttem, hogy Camus-nek igaza volt, amikor állítólag azt mondta: „Sikeressé válni könnyű, ami nehéz: megérdemelni a sikert.”

(Kepes András: A boldog hülye és az okos depressziós. Részlet.)

1. Fogalmazza meg egy mondatban a szöveg témáját! 2 pont
2. Írja ki a szövegből a siker 3 ismervét! 3 pont
3. Társítsa a következő kijelentéseket a személyekkel, akikre vonatkoznak! Írjon át a vizsgalapra minden helyes társítást!
Kijelentések: Személyek:
1) Neumann János tanára volt. a. Einstein
2) Harsányi János iskolatársa volt. b. Barabási Albert László
3) A sikert a hálózat szemszögéből értelmezte. c. Wigner Jenő
4) Fizikai Nobel-díjat kapott. d. Rátz tanár úr
5) Nem élt nyugodt, szerény életet. 5 pont
4. Értelmezze a következő szavakat/kifejezéseket!
a sikert hajszolja; meg leszünk löve; idézettség; minden mércének megfelel 4 pont
5. Írjon ki a szövegből 3 olyan okot, amiért Rátz tanár urat legendásnak nevezi a szerző!

3 pont

6. Barabási Albert László siker-értelmezése szerint... Írja át a vizsgalapra a helyes folytatás betűjelét!
- a. ...a sikert csak az emberek érdeklődése, a tudományos közösség, a művészeti élet, a gazdasági, kereskedelmi vagy a politikai érdek érheti el.
 - b. ...a siker független az emberek érdeklődésétől, a tudományos közösségtől, a művészeti élettől, a gazdasági, kereskedelmi vagy a politikai érdektől.
 - c. ...a sikert az emberek érdeklődése, a tudományos közösség, a művészeti élet, a gazdasági, kereskedelmi vagy a politikai érdek kell, hogy elismerje.
 - d. ... a sikert az emberek érdeklődése, a tudományos közösség, a művészeti élet, a gazdasági, kereskedelmi vagy a politikai érdek nélkül is el lehet érni.
- 2 pont
7. Milyen következtetésre jut a szerző Rátság tanár úr sikerének titkával kapcsolatban? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
- a. Arra, hogy a Fasori Evangélikus Főgimnázium csak sikeres tanárokat alkalmazott.
 - b. Arra, hogy egy tanár sikere a diákjai eredményeiben mutatkozik meg.
 - c. Arra, hogy Rátság tanár úr megtanította diákjait, hogy legyenek neki hálásak.
 - d. Arra, hogy diákjai csak akkor lesznek sikeresek, ha imádják őt.
- 2 pont
8. Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő kijelentések? Írja át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét és az I vagy H jelölést!
- A fenti szöveg
- a. pontosan hivatkozik Camus és Einstein műveire.
 - b. személyes, családi példákkal indokolja a siker meghatározásának igényét.
 - c. annak okait keresi, hogy miért nem kapott Nobel-díjat Neumann János.
 - d. a szerző középiskolai tanárát ajánlja azoknak, akik sikeresek szeretnének lenni.
- 4 pont
9. Milyen stílusréteg sajátosságait ismeri fel a szövegben? Indokolja válaszát legalább két jellemző megnevezésével, és adjon ezekre példát a szövegből!
- 5 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben *A megoldhatatlan dilemmák a drámai konfliktusban* címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat!

- 1. a választott alkotás műfaji sajátosságai 2 pont
- 2. a szereplők által közvetített értékek, értékrend(ek) a választott műben 4 pont
- 3. a megoldhatatlan dilemmák okozta konfliktus értelmezése 4 pont
- 4. a konfliktusban álló hősök jellemábrázolása 4 pont
- 5. a konfliktusban álló szereplők sorsának alakulása a dráma végkifejletében 4 pont

Pontot ér a témának megfelelő szövegválasztás (a szerző helyes megnevezése – 1 pont, a cím helyes formája – 1 pont; a téma szempontjából releváns mű választása – 2 pont) és az értekezés megfogalmazási módja (logikus gondolatmenet, szövegkohézió – 2 pont, helyes fogalom- és nyelvhasználat – 2 pont, helyesírás – 2 pont, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása – 2 pont)

12 pont